

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 51 (313)

17. detsembril 1927 a.

VII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas Mk. 1000.—
 poolaastas „ 500.—
 veerandaastas „ 250.—

Siseministeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
 aastas Mk. 800.—
 poolaastas „ 400.—
 veerandaastas „ 200.—

Üksik number maksab Mk. 25.—

Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Mk. 4000.—	1/4 lehek. Mk. 1000.—
1/2 „ „ 2000.—	1/8 „ „ 500.—
1/3 „ „ 1350.—	1/16 „ „ 250.—

Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—
 Lehe eesküljel 75%o, tekstis 100%o kallim.

Addressi muutmise 30 mk.

Address kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) Eugen Maddison, Liikumise vabadusest. 2) A. Dadashev, Politseivalvest. 3) Saksamaa kiirkohtud. 4) Vastus hr. A. V-per'ile. 5) Ametlik osa. 6) A Liit, Kena jõulukink. 7) Ed. Klumherg, Kreeka-roma maadlusõpetus. 8) Kuulutusi.

H. TANN

Jiu-Jitsu.

Nägematu relv endakaitseks.

Raamat sisaldab 53 näitlikku pilti.

Hind Mk. 200, politsei-
 ametnikkudele Mk. 175.

Soovi peale saadetakse raamat
 ka posti kaudu kätte, kui selle
 hind tasutakse ette.

Siseministeriumi administratiiv-ala kirjastuse väljaanne.

Liikumise vabadusest.

Eugen Maddison.

Liikumise ja elukoha muutmise vabadus on põhiseadusega (§ 17) Eesti kodanikkude põhiõiguste hulka arvatud. Kuid see vabadus ei ole absoluutne: teda võidakse kitsendada, aga ainult põhiseaduses otsekohe ettenähtud juhtumistel, nimelt õigusmõistmise ja rahva tervishoiu huvides. Esimesel juhtumisel on selleks õigustatud — iseenesest mõista eriseaduses ettenähtud alustel ja korras — kohtuvõimud, s. t. kohtud ja kohtu-uurijad, teisel juhtumisel vastavate seaduste põhjal ka teised võimud.

Erakorraliselt võidakse kitsendada kodanikke selles vabaduses „kaitseisukorra puhul vastavate seaduste põhjal ja piirides“ (põhis. § 26).

Põhiseaduse § 17 kinnitab: „liikumine ja elukoha muutmine on Eestis vaba.“ Tekib küsimus: mis on mõeldud selle all, kas seda, et liikumine ja elukoha muutmine on vaba Eesti maa-alal, või et Eesti kodanikule on kindlustatud üldse liikumise ja elukoha muutmise vabadus, s. t. et ta võib liikuda vabalt ja valida elukoha mitte ainult Eesti maa-alal, vaid ta võib vabalt liikuda ka üle vabariigi piiri. Riigikohus (riigikohtu otsuste kogu nr. 40 — 1926. a.) on asunud seisukohale, et põhiseadusega on kindlustatud vaba liikumine ja elukoha muutmine ainult Eestis, s. t. Eesti maa-alal. See seisukoht on täiesti õige, mida tõendab muuseas ka, näiteks, põhiseaduse § 18 teise ja kolmanda lõike („ühinguisse ja liitudesse koondumine on Eestis vaba“, „streigivabadus on Eestis kindlustatud“) või § 19 („Eestis on kindlustatud vabadus elukutset valida ja ettevõtteid avada“ jne.) redaktsioon. Et see vabadus (liikuda ja elukohta muuta) on kindlustatud põhiseadusega, siis ei saa luua selles harilik seadusandja (rääkimata valitsemise võimust) muid kitsendusi, kui ainult neid, mis lubatud põhiseadusega. Mis puutub aga liikumisse üle vabariigi piiride ning elukoha valimisse välismaal, siis ei ole seadnud selles põhiseadus harilikule seadusandjale takistusi: harilik seadusandja võib siin talitada täiesti vabalt, s. t. ta võib üle piiri liikumisele luua kitsendusi, võib üle piiride liikumist täitsa keelata või jätta vabaks. Seda seisukohata pooldab ka riigikohus, mis selgub eelpooltoodud otsusest: „väljasõit välismaale“, ütleb riigikohus, „on maksvate

seaduste järele rippuvaks tehtud välispasside saamisest (passiseadus §§ 164 ja 214) ja väljasõit välismaale ilma vastava asutuse loata on karistatav. Väljasõiduloa saamiseks on tarviline mitte ainult kindlaks teha, et väljasõitja on kõik oma kohustused riigi vastu täitnud ja kohtu all ei seisa (sama seaduse §§ 167—171), vaid peab ka üles andma väljasõidu sihi ja põhjused (ravitsemine § 172, päranduse saamine § 174 jne.)“.

Iseenesest mõistetak, kui harilik seadusandja võib põhiseaduse järgi kitsendada või isegi ära keelata harilikku, s. t. tähtajalist väljasõitu välismaale, siis seda enam on tema võimud seda teha kodanikkude väljarändamise suhtes. Samal seisukohal asub ka riigikohus, kinnitades: „kõik need määrused käivad tähtajalise välismaale väljasõidu kohta, kuna aga puuduvad seadused normid, mis reguleeriksid kodaniku jääda vabalt väljasõituriigist. Kui aga seadus reguleerib ajalisi välismaa väljasõitusid ja teeb loaandmised selleks ärrippuvaks mitmesuguseist kitsendavaist tingimustest, siis peab loogiliselt järeldama, et niisuguseil juhtumisel, kus kodanikud kavatsevad lahkuda jäädavalt oma isamaalt, on vastav asutus kohustatud kaaluma, kuivõrd niisugune väljarändamine riigi huvides on lubatav“ (ibid).

Neile põhimõtetele tuleks ka rajada meil liikumise ja elukoha muutmise seadus, asendades sellega vene ajast päritud passiseadust (S. K. XIV lk.), mis, teatavasti, rajatud sellele põhimõttele, et liikumisel peab kodanikul olema pass, mis tõendaks tema isikut ning ühtlasi oleks liikumise jaoks (passiseaduse § 1). Kodanikud ei võinud liikuda passita (s. t. teatavatel juhtumistel loata) ei sise- maal ega ka üle Vene riigi piiride. Passiseadus on meil senini maksev, kuid ainult neis osades, mis põhiseadusele vastu ei käi. Et põhiseaduse järgi liikumine ja elukoha muutmine sisemaal vaba, siis on sellega ka pass meil muutunud lihtsaks isikuttõendavaks või legitimatsioonidokumendiks, mille võtmine isegi ei peaks olema kodanikkudele sundslik, ning tuleks jätta neile enestele otsustada. Sellele seisukohale ongi asunud vabariigi valitsus (v. ajutine määrus isikutunnistuste kohta, „R. T.“ nr. 25 — 1923. a., ning ju-

hatuskiri selle juure „R. T.“ nr. 35 ja 124 — 1923. a.) Sundida kodanikke neid võtma võiks ainult erakorralistel juhtumistel riigi elus. Mis puutub üle piiri liikumisse, siis tuleks selles küsimuses asuda seisukohale, et see on samuti vaba, kuid võib sündida, kui selleks ei ole seaduslikke takistusi (näit., kohtuvõimude, kaitseväe- või maksuasutuste poolt). Samuti ei peaks olema sundulik välispassi võtmine, sest välispass ei ole ka midagi muud, kui legitimatsiooni dokument, mille tarvidus on sellest, kas teda nõutakse Eesti kodanikult tema liikumisel välismaal. Sundida kodanikke neid võtma tuleks ainult erakorralistel juhtumistel, kui seda riigi julgeolek nõuab.

Selle seisukoha on omaks tunnistanud ka Lääne-Euroopa seadusandlus, kus keskast saadik püsis passivõtmise kohus. Et aga sarnane kord ei valmistaks soodustusi väljarändamisele, tuleks vabariigi valitsusele anda võimalus sellel alal oma määrusandvat võimu tarvitada. Iseenesest mõistetav, et välismaalaste suhtes tuleks tagasihoidlikum olla, nagu seda ka asutavas kogus toonitas põhiseaduse komisjoni aruandja akl. A. Anderkopp (asut. kogu protokollid, 4. istungiärk, 1920. a., lhk. lhk. 631—632). Seda teed on ka seni käinud vabariigi valitsuse oma määrusandlus. Tuleks sellest ka tulevikus kinni pidada, luues kõigele sellele ainult seaduse selgelt väljendatud aluse.

Politseivalvest.

A. Dadashev.

Erilise politseivalve all ei mõelda, vastandiks tema üldisele valvele, seda politsei tegevust, mis pööratud heakorra alalhoidmisele, vaid need abinõud, mis ületavad tema üldisi volitusi ja ühel või teisel kaalutlusel võivad temalt olla ette võetud mitte kõikide elanikkude, vaid ainult teatud isiku kohta.

Niisugune eriline politseivalve võib olla kolmesugune: 1) administratiiv-korras ettevõetav, 2) kohtu ja eeluurimise eest kõrvalhoidmist takistav ja 3) kohtuotsusega määratav karistuse tagajärjena.

Administratiiv-korras tarvituselevõetud politseivalve on määratud kuritegude ärahoidmiseks, mis sihitud maksva riigikorra vastu. Nii palju kui sarnane valve on avalik, s. o. niisugune, mille sisseadmimine tehakse teatavaks valvealusele, oli see väga üksikasjaliselt nähtud ette heakorra ja julgeoleku seaduses (§127 ja järgm.), kuna mitteavaliku valvena on see küll seadustes, kuid ei ole määratud sisu poolest mingisugusel määralt kindlaks, ühtides niiviisi juba üldise politseivalvega.

1917. a. oli politsei avalik valve, kui riigikorra vastu sihitud kuritegude vastu võitlemise abinõu, muudetud vene ajutise valitsuse poolt. See muudatus oli võetud vastu ka meie asutava kogu poolt ja seepärast ma ei peatu selle valve liigi juures, vaid siirdun nende valve liikide vaatlemisele, missugused juba tihedalt seotud

kohtuasutuste tegevusega, s. o. politseivalve tõkkeabinõuna ja kohtuotsusega määratav valve.

Politseivalve tõkkeabinõuna määrab juba oma nimetusega — kohtu ja eeluurimisest kõrvalhoidmise takistamise abinõu — täiesti oma sisseadmimise eesmärgi: politsei, teostades sellast valvet, on kohustatud juhusel, kui süüalune ei ilmu vabatahtlikult kohtu- või eeluurimisvõimu nõudmisel, ta õigeks ajaks ette tooma sellele isikule või asutusele, kes nõudis teda; seega on ta seisukorras, kus tarvis ühest küljest teada igal ajal süüaluse asukoht, teisest — arvestada võimalusega teda toimetada teatud ajal määratud kohta. Kuid see on ka kõik, mis seadus ütleb selle kohta, edasi ei ole tähendatud temas, missuguseid tegutsemise abinõusid peab või võib politsei võtta tarvitusele, selle kohustuse täitmisel. Seaduse vaikimine selles küsimuses tekitas omal ajal kõige kirjuma praktika. Nii näiteks, tähendatakse ühe vene ringkonnakohtu aruandes, et selle piirkonnas teostanud politsei seda valve liiki viiel viisil: 1) lihtsa märkimisega raamatus, et niisugune isik seisab erilise politseivalve all, 2) valvealuselt allkirja võtmisega, et ta ei lahku alalisest elukohast, mis on õieti juba valve asendamine teise tõkkeabinõuga — mittelühkumise kohta allkirja võtmisega, 3) ühele politseiametnikule ülesandeks tegemisega aegajalt valvealuse juure astuda veenmiseks, et vii-

mane ei ole kadunud, 4) valvealusele kohustuseks tegemisega ise teatavate vaheagade järele ilmuda politseisse ja 5) valvealuse sundimisega jääda ööseks politseivalitsusse.

Ükski nendest abinõudest, ei taotle nud oma eesmärki, ka kõige karmim nende hulgas mitte, mis õieti oli lihtne võimupiiridest üleastumine — ööseks politseivalitsusse jätmine — sest midagi ei seganud valvealusele niisugusel juhtumisel päeval kaduda ja järgmiseks ööks politseivalitsusse mitte ilmuda.

Tähendatud määramatus seaduses ja sellest tingitud abinõu enese asjatus ja äärmine tülikus sellele, kelle suhtes ta võetakse tarvitusele, tõi enesega kaasa seda, et kohtuasutused ikka harvem ja harvem võtsid tarvitusele politseivalve tõkkeabinõuna. Kr. kp. seaduse uues projektis on jäetud see juba täiesti välja.

Kuid niipalju kui mul teada, leiab see abinõu meie juures veel küllalt kohtlemist, ja seepärast ei oleks huvitusetu, selle käsitlemisega ühenduses olev küsimus, missugune väljendab endisel ajal väljaantud kohtulist seletust ja nimelt: misugusele vastutusele allub isik, kes kõrvale hoidub politseivalvest, mis seatud tema kohta sisse tõkkeabinõuna ja, eriti, kas on politseil alust alata niisuguse valvealuse vastu süüdistust r. tr. s. § 63. põhjal või tuleb tema vastu tarvitusele võtta mingisuguseid teisi surveabinõusid.

Küsimus otsustati selles mõttes, et sarnastel juhtumistel ei ole kohane käsitada § 63., sest §-i mõttest selgub, et see võib leida kohtlemist ainult valve alt kõrvalehoidmisel, mis määratud kohtuotsusega ja seepärast kõrvalehoidumine valvest, mis määratud tõkkeabinõuna, võib kutsuda esile ainult selle abinõu muutmist rohkem karmima vastu, kas või ühenduses vabaduse võtmisega, kuid milgi tingimisel valvest kõrvalehoidja kriminaal vastutusele võtmist.

Kolmandaks politseivalve liigiks on lõpuks, nagu öeldud, kohtuotsusega sisse seatud valve.

Selle politseivalve liigi juures näib mulle väga tähtis kõigepealt teha kindlaks, kas on see minisuguses määras karistusabinõu või ei pretendeeri ta sugugi olla karistuseks, ja on ühest küljest ühiskonna kaitseabinõuks, mis aitab kar-detavate elementide eest ja teisest — abinõu kurjategijaid parandada.

Ma pean seda väga tähtsaks määrata

kindlaks seepärast, et see või teine politseivalve tähendus peab määrama ka selle sisu: kui politseivalve on karistus, siis peab sellele omane olema ka karistuse alus — süüdlase süü lunastamine mõnede kitsenduste ja piiramiste kandmise teel. Kui aga politseivalve ei ole karistus, siis peab tunnistama, et valvealust milgi tingimisel ei või panna jälgimise objekti seisukorda ja seepärast ei või tema vastu tarvitusele võetud kitsendused kauge-male minna, kui seadusliku korra alahoidmiseks tarviline, sest, vastasel korral võivad need kitsendused kergesti kujuneda sama või isegi veel raskemaks kui valvealuse poolt juba kantud karistus.

Kuid seadus ise ega ka kirjandus, nii palju kui see praegustes tingimustes oli mulle kättesaadav, ei anna vähegi kindlat vastust seatud küsimusele.

Seadus, kui peame silmas maksvat r. tr. s., jätab selles suhtes vasturääkivuse mulje: ühelt poolt viib ta meid kindlale otsusele, et politseivalve ei ole otsekoheseks karistuseks, sest nendes paragrahvides, kus seaduses loetakse täieliselt üles kõik karistuse liigid (§§ 17, 30 ja 65), politseivalvet ei nimetata, vaid sellest räägitakse § 58—58³, mis paigutatud I jao teise peatükki, mis kannab pealkirja „karistuse liikidest, astmetest ja järeldustest“, mis ka paneb mõtlema, et olles mitte karistuse liigiks ega astmeks, on politseivalve karistuse järelduseks; teisest küljest aga § 58. tekst ise, milles tähendatud, et nii kriminaal kui parandusliste karistuste hulka liitub mõnel juhusel kiriklik patukahetsemine, süüdimõistetud varanduse konfiskeerimine (näit. liikumisabinõude) ja samuti ka politseivalve, viib mõttele, et politseivalvele antakse samasugune karistuse iseloom, kui selle kõrval ülesloetud teistele karistuse järeldustele — kiriklikule patukahetsusele ja eriti varanduse äravõtmisele, sest viimasel abinõul ei või olla muidugi midagi muud, kui karistav tähtsus.

Seepärast nimetatakse kirjanduses politseivalvet tihti, selleks aluseid ette toomata, „täiendavaks karistuseks“, ehk küll r. tr. s. ei tunne sarnast termini, ja see on toodud esmakordselt uues nuhtlusseaduses.

Ülaltähendatud seaduse määramatus, — nagu see, et puudub otsekohene juhtimine eesmärgile, mis tuleb saavutada

politseivalvega, samuti see, et selle teostamise viisid — keeld elukohta valida, teisi abinõusid tähendamata, missuguseid politsei võiks ja oleks kohustatud võtma tarvitusele valvealuse suhtes, endisel ajal samuti kui valve tõkkeabinõuna, — viisid praktika tihti selleni — et politsei valvealuse suhtes ei jätnud abinõusid tarvitusele võtmata, missuguseid oleks võinud tarvitusele võtta vast ainult karistuskandjate vastu. Nii näiteks, mõne prokuratuuri ametniku tõendusel on politsei kartuses, et valvealune ei variaks ennast ja ei tooks seega esile politsei vastutust nõrga valve pärast, kohustanud teda mitmel korral öö-päeva jooksul ilmuma politseivalitsuse ruumidesse, vahest isegi seal ööbima; samuti tehti politseipatrullile öö ringkäigu ajal kohuseks valvealust keskööl elukorterist kutsuda välja, et veenduda, et ta pole kadunud.

Seda võib muidugi seletada üleliigse püüdnisega ühiskonna rahu alalhoidmisel, kuid arvan, et keegi ei eita, et karistavuselementi siin rohkem kui kaitselementi.

Sarnased faktid olid, tuleb arvata, erandid, kuid see ei ole tähtis kui tihedad nad olid, vaid see, et need ette tulid nagu juba tähendatud põhjusel, et seaduses puudub kindel piir karistuse ja selle järelduse vahel.

Missuguseid aluseid seaduse puudulik redaktsioon meile ka ei annaks politseivalve tunnistamiseks karistuse abinõuks, mina mõtlen siiski, et niisugune tendents seaduse tõlgitsemisel oleks ebaõiglane ja ei tabaks eesmärki: karistus on kantud, süüdlane on oma süü lunastanud, ja kui teda ärakantud karistuse järeldusel millegi poolest ka peab asetama teistsugusesse seisukorda võrreldes teiste ühiskonna liikmetega, siis muidugi. See edasi nuhtlemine ei ole kordasaadetud kuriteo eest vaid ta sihiks on kuritegija parandamisele kaasaaitamine ühelt poolt ja ühiskonna julgeoleku kaitsmine edaspidiste kallalekippumiste eest teiselt poolt.

Ma arvangi seepärast, et politseivalve instituudi alalhoidmise või ärakaotamise soovitavuse ja selle konstruktsiooni vastavuse või mittevastavuse hindamisel on tarvilik ka selgitada, kuivõrd taotletakse seega tähendatud eesmärke.

Oli aeg, kus politseivalve sai peaaegu kriminalistide tähelepanu keskkohtaks: läinud sajangu lõpul oli sellele pühenda-

tud terve rida nii ametlikke kui ka erauurimusi, selle üle peeti kirglike vaieldusi kirjanduses, õigusteadlikkudes ühingutes ja kongressidel.

Tutvunedes võimaluste piirides selle kirjandusega ja ettekannetega, olen pea kõikjal, muude tõenduste hulgas, politseivalve instituudi mittetarvilikkuse ja isegi kahjulikkuse kohta leidnud arvamisi, silmas pidades, et politsei kohuseks on ära hoida ja takistada kuritegevust, valvab politsei ühtlasele mõõdul kõigi isikute järele, kes millegi pärast äratavad kahtlust, ja sellepärast ei ole mingit tarvidust seada sisse erilist valvet isikutele, kes kannud teatavaid kindlaksmääratud karistusi, sest see tähendaks üldisest erandi tegemist, mis juba kui selle osa sellesse kuulub, s. o. politsei kohustusest valvata kardetavate isikute järgi eraldatavate erikohustusena veel valvet mõnede järgi nendest.

See arvamine näib mulle olema väheveenduv. Täiesti selge on, et üldise valve juures politsei ei ole volitatud tarvitama neid eriabinõusid, missuguseid nende suhtes, kes kannud mõned karistused, seadus kohustab tarvitama. Kui kahtlane ei oleks ka teatav isik, ei saa politsei järelevalve kergendamiseks teda kohustada mitte välja sõita oma elukohast, kui seadus seda eriliselt ei luba.

Küsimus seisab järelikult selles: 1) kas on olemas küllaldaseid aluseid iga isikut, kes kannud teatud karistuse, lugeda seega kardetavaks ühiskonnale ja teda asendada võrreldes teistega erilisse seisukorda, ja 2) kas politseivalve kergendab nende abinõudega, milledega seadus püüab seda kergendada ja kas tasub ennast ära see karistuse küüniv nuhtlus valvealuse suhtes nende resultaattidega, milliseid nad annavad.

Need abinõud on loetud üles r. tr. s. §§ 58¹ ja 58² ja seisavad selles, et valvealustel keelatakse elamine suuremates keskkohdades ja neile lähedates maakohdades (meil Tallinna, Harjumaavallad, mõned saared ja piiräärsed maakohad. „R. T.“ nr. 67 — 1924. a. ja nr. 7/8 — 1925. a.), ja kaotavad õiguse välja sõita politsei loata omast alalisest elukohast.

Ei ole raske eeldada, et ülaltähendatud reeglid ei ole midagi muud, kui valvealuse kinnitamine kindlaksmääratud, ja sealjuures võimalikult väikesema elanikkude arvuga maakohata. Kuigi tunnistada, et selle abinõuga jääb valvealune alati

just nagu politsei käte alla, mis siiski veel kahtlane, kuid ka siis on arusaamatu, milles seisab valve ise, mis niisuguste abinõudega ainult kergendatakse; mida võib ja mida peab politsei tegema alati silma all asuvate valvealustega?

U. n. s. projekti harutamisel Kaukasuse õigusteadlikus seltsis avaldas ühingu liige Bükov arvamist, et valvealuse suhtes võib ja peab jätma politseile õiguse peale panna distsiplinaar nõudmisi erireeglite täitmatajätmise eest, missuguseid tuleks välja anda valvealuste suhtes. Need nõudmised võiksid seista näiteks kohustuses perioodiliselt ilmuda politseisse või kohustuses politseile teatada töökoha või tööliigi muutmisest. Peale selle peab, Bükovi arvamisel, politseile õigus jäetama oma äranägemise järgi igal ajal toimetada valvealuste juures läbiotsimisi.

Seisma jääda nende abinõude juures, kõneleb ta edasi, sellepärast, et nendega rikutakse see vabaduse tarvitamine, mis antud igale kodanikule, ei ole tarvis, sest

valvealune on juba seega, et ta süüdi mõistetud, näidanud, et ta oma vabadust ei oska kasutada ja ei ole tal ka õigust arvestada sellega, et tema isik või elukoht on sama puutumatu kui teiste kodanikkude oma.

Sellele arvamisele, kõige tema äärmuse juures, on siiski omane järjekindlus: mitte hr. Bükovi ettepanud abinõude sisu poolest, vaid selles mõttes, et r. tr. s. §§ 58—58^a, mis ei sisalda eneses midagi materiaalselt olulist, nõuavad enese täienduseks veel mingisugust sisulist politsei õiguse laiendamist, vastasel korral ei oma need reeglid sugugi seda tähendust, mis, nagu ülal tähendatud, arvatavasti neile sooviti anda, mitte midagi andes julgeoleku huvides, on neil omased kõik puht. karistusabinõude omadused, mis seatud sisse osalt just nagu harjutamiseks sõnakuulmisele, osalt aga valvealuse elu kitsendamiseks.

(Lõpp järgneb.)

Saksamaa kiirkohtud.

22. märtsil 1924. a. pandi Saksamaal maksmata uus kr. kp. s. paragrahv (§ 202), millega loodi n. nim. kiirkohtud (Eilgerichte ehk Bereitschaftsgerichte). Uue korra sisseseadmine oli tingitud kõigepealt riigi majanduslikust olukorrast: pärast inflatsiooni ajalõppu oli tarvis ametasutuste koosseise tublisti kokku tõmmata, et kuidagi viia eelarve tasakaalu. Koosseisude vähendamine puudutas ka kohtuasutusi, seejuures aga oli üleastumiste ja kuritegude arv ennenägematult kasvanud. Kiirkohtute ülesanne seisiski (ja seisab veel praegu) asjade rutulises kohtulises läbivaatamises. Juba mõne aasta eest oli kord „E. Politseilehe“ veergudel jutt saksa kiirkohtutest, kuid siis puudus veel ülevaade uue sisseseade tegevuse tagajärgedest; nüüd on olukord veidi teine ja tegelik elu ise on näidanud, et kõnesolev instituut võib olla kõigiti kasulik ja otstarbekohane.

Õieti ei ole kiirkohtud midagi täitsa uut Saksamaal. Juba varem, s. o. kuni 1. aprillini 1924. a., tegutsesid harilikud kohtud mõnes asjas kiirkohtutena. Sarnaste asjade hulka kuulusid: kerjamise süüteo, hulguste asjad ja avalikkude naiste üleastumised ühenduses prostitutsiooniga. Uute eriliste kiirkohtute peale pandi samade as-

jade otsustamine, seejuures aga veel tunduvalt laiendades nende kohtute kompetentsi ja andes neile harutamiseks ja otsustamiseks ka kuriteod.

Küsimuse otsustamine, kas anda süü- või kuriteo harutamine kiirkohtu või hariliku kohtu kätte, on pandud prokuratuuri peale. Kuid prokuröri otsustamine selles asjas pole lõpulik: kohus ise vaatab asja ja prokuröri esitise korraldaval istungil läbi ja määrab siis lõpulikult süüteo harutamise alluvuse. Olgugi, et asju otsustatakse kiirelt, s. o. et on ainult vähe aega jäetud kohtuistungini, vaadatakse süüteod siiski hoolega läbi ja uuritakse neid igaükselt. Kiirus ei tähenda sugugi veel pealiskaudsust ja telefon, telegraaf ja peasisalikul politsei on nendeks abinõudeks, mille abil katsutakse vastava süü ehk kuriteo üle kiiresti jõuda selgusele. Prokuratuur ja politsei töötavad käsi-käes ja ainult selle koostöötamise abil saadakse kätte tarviline kiirus. Juhtumisel, kui ei lähe korda kuritegu selgitada täies ulatuses või kui selgub, et olemasolevast tõendusmaterjalist ei jätku süüteo kindlakstegemiseks ja täiendava materjali ning uute andmete kogumine võtab rohkem aega, lükatakse asja harutamine kiirkohtus edasi; sarnasel korral läheb aga süüteo edas-

pidine kohtuline harutamine juba hariliku kohtu kätte. Sarnaseid juhtumusi tuleb aga, nagu kinnitab politseimajor dr. Koch („Die Bereitschafts- oder Eilgerichte“), väga harva ette, sest materjal on enne asja harutamisele andmist kiirkohtule piinlikult läbi töötatud. Harilik nähtus on see, et asjad, mille üle otsustamine antud kiirkohtule, ka selle kohtu poolt ära otsustatakse, vaatamata sellele, et igal kaebealusel on õigus enne asja harutamise algust nõuda asja andmist harilikule kohtule otsuse tegemiseks. Kohtunik on kohustatud enne asja harutamise algust kiirkohtus kaebealusele seletama õigust pööramiseks hariliku kohtu poole, nii et ei saa ütelda, et kohtualused neile seadusega antud õigust ei saa tarvitada seaduse mitte-tundmise tõttu. Edasikaebuse kord on üldiselt samasugune nagu harilikudes kohtutes, vahe seisab ainult selles, et süüdimõistetud peab kohe pärast otsuse ettelugemist kiirkohtule teatama, kas tema soovib edasi kaevata või jääb tema tehtud otsusega rahule. Tegelik elu on jällegi näidanud, et edasikaebuste arv on võrdlemisi õige minimaalne, mis vastab ehk seletatav sellega, et üheltpoolt antakse kiirkohtu harutamisele enam-vähem täitsa selged asjad, kus süüalusel raske süütegu toimepanemist eitada, ja et teiselt poolt on määratud karistused harilikult võrdlemisi pehmed.

Kiirkohtud ja politsei töötavad käsi-käes, see tähendab: nende vahel on olemas otsekohene ühendus, politsei juurdleb süütegu ja toimetab süüdlasi otsekohe kohtu ette; mõistagi ei ole ja ei saagi olla mingisugust teist ühendust ja teenistuslikku vahekorda vastavate kohtunikute ja politseiametnikkude vahel.

Kui nüüd küsida, kas on kiirkohtute tegevus tagajärjerikas ja kas see sisseseade toob endaga kaasa mingisuguseid paremusi, siis võib kõige paremini vastata küsimusele, seades kõrvuti kiirkohtu ja hariliku kohtu tegevuse.

Hariliku korra juures kuulatakse süüalune või kahtlusalune politsei poolt üle; pärast ülekuulamist antakse tema kohtuvõimudele üle, kui teda ei vabastata. Politsei annab tema käes oleva materjali edasi prokuratuurile ja sealt läheb materjal juba kohtu-uurija kätte. Viimane algab siis oma töö: järgnevad kõiksugused uurimused, tunnistajate ülekuulamised, kaebealuse ülekuulamine jne. Kui kohtu-uurija oma töö lõpetanud, annab tema kogu materjali tagasi prokuröörile. Viimane

otsustab materjali põhjal, kas anda kaebealune kohtu alla või mitte. Kuid seda küsimust ei otsusta jällegi prokurör lõpuliikult, vaid kohus ise, kes vaatab läbi prokuröri esitise ja süümaterjali. Kui otsustatakse anda asi kohtulisele harutamisele, siis määratakse kindlaks kohtuistungipäev, millal harutatakse asja, ja astutakse tarvilikke samme tunnistajate kohtusse kutsumiseks ja asitõenduste kohtupäevaks kohtusse muretsemiseks. Alles siis järgneb kohtuistung ja asja kohtuline harutamine. Sellest nähtub, et süüteo toimepanemise ja selle harutamise vahel kohtus tekib paratamatult pikem vaheaeg, nagu seda ka näeme meil ja mujal, kus korralised kohtud tegutsevad samade põhimõtete ja umbes sama korra alusel.

Hoopis teistsugune on lugu asjadega, mis antud harutamiseks kiirkohtutele. Juba selle kohtu nimetus iseloomustab seda. Saksa kohtuminister avaldas 1925. a. korralduse, mille põhjal tuleb katsuda tarvitada kiirkohtuid nii palju ja nii sageli, kui see vähegi võimalik. Minister rõhutab seejuures, et on vajaline kasutada kõnesolevat institutsiooni laialdaselt seetõttu, et ta on võrdlemisi odav sisseseade ja ei nõua riigilt nii palju kulusid kui harilik kohus ja tema tegevuses peitub väga tähtis külg tööolude kindlakstegemiseks — see on kiirus. Just viimane asjaolu ongi tähtis. Ei saa olla kaht arvamist selle kohta, et iga kohus saab teha kergemini otsust, mis on rajatud tunnistajate seletustele, kes asja veel hästi mäletavad, kui otsust, mis põhjeneb tunnistajate ütelustele, mis ebatäpsed sündmuse äraarvamise tagajärjel. Värske sündmus on alati tunnistajatel elavalt mees, nemad suudavad vastuseid anda ka küsimustele, mis käivad süüteo peensuste kohta ja suudavad anda täpseid seletusi, mis veel pole muutunud segasteks ja tumedateks pikema aja möödumise tõttu. Mida suurem on vaheaeg süüteo toimepanemise momendi ja süüteo kohtulise harutamise vahel, seda rohkem ununeb sündmus, seda segasemaks lähevad tunnistajate seletused, seda vähem vastavad nemad tööoludele. Siin tuleb pidada silmas veelgi seda tähtsat tõsiasi, et tunnistajad vahepeal kuulevad palju sündmusest, selle üle mõtteid vahetavad, aialehtedest loevad süüteo toimepanemise üksikasjadest, ja et kõige selle tagajärjel tumestub sündmus ise; tunnistajad hakkavad tihti — täiesti tahtmatult, igatahes halba kavatsemata — ebatõtt rääkima, tõsiasi ära vahetama sellega, mis nemad

on kuulnud või lugenud, hakkavad isegi luuletama, kas või ainult selleks, et oma osavõttu ja teadmisi sündmuse suhtes lasta välja paista jne. Kõik, kellel on tulnud vähegi tegemist teha tegelikus elus tunnistajatega, teavad, kui väga muutlikud on tunnistajate seletused, nii et tihti peale antakse teatava aja jooksul üksteisele risti vastukäivaid seletusi ja seda mitte sellepärast, et tahetakse mingil põhjusel varjata tõtt, vaid ainult seetõttu, et palju aega on möödunud sündmusest. Inimese mälu pole nii kaljukindel, et võiks tugeada ainult temale. Kohtunikudel harilikus kohtus on seepärast tihti peale õige raske tunnistajate väljendustest ja seletustest noppida välja seda, mis enam-vähem õige ja mitte luuletatud. Kõike seda arvesse võttes, näeme, et kiirkohtute tegevusel on üks väga hea külg, sest kiire asja harutamise tõttu pärast süüteo kordasaatmist on tunnistajate seletused veel täitsa usaldusväärilised, mõistagi arvatud välja need juhtumused, kus keegi kõneleb ükskõik missugusel motiivil ebatõtt. Ühenduses kiirkohtu tegevusega seisab veel üks asjaolu, mis küllalt tähtis selleks, et kõnelda selle instituudi kasuks: nimelt langeb pea täitsa ära eeluurimise vangistus, igatahes lühendub viimane tunduvalt.

On arusaadav, et kõnesoleva sisseseade vastu mitmelt poolt sõditakse. Võib aga vist täie õigusega ütelda, et põhjused, mis kiirkohtute tegevuse vastu ette tuuakse, tühised on. Tuuakse muuseas ette, et kiirkohtu alla andmine oleneb prokuratuurist ja kohtust ja et süüaluse enese arvamist ei võeta kuulda. Kõigepealt on kaebealusel võimalus paluda kiirkohtu anda asja harutamine hariliku kohtu kätte ja siis ei ole ju ka kohtualusel, kelle süüteo harutamine on antud hariliku kohtu kätte, võimalik selle üle otsustada, missuguse kohtu harutamisele tema asi antakse. Süüalune saab kätte kutse ilmuda kohtusse sel ja sel päeval tema süüteo harutamiseks ja ta peab ilmuma. Edasi seletatakse, et kaebealusel on kiirkohtus võetud võimalus ennast korralikult kaitsta. Kuid sellele räägib vastu see asjaolu, et seadus näeb kohtualusele kiirkohtus samad kaitsevõimalused ette nagu harilikus kohtuski ja et saksa kohtuminister oma korraldustes ja eeskirjades on mitmel korral rõhutanud, et kaitset tuleb kohtualusele võimaldada harilikus korras ja piirides.

Kõige tõsisem, kuid ühtlasi ka kõige põhjendumatam etteheide, mis tehakse uue instituudi aadressil, on see, et polit-

seist olenevat kõik: kas keegi tuleb anda kiirkohtu või hariliku kohtu alla, seda pidavat ainuüksi, tõelikult otsustama politsei. Viimane andvat vastavale prokuröri teada, missugune isik ja missuguse süüteo harutamine tuleb anda kiirkohtu harutamisele, ja prokurör ei saavat muud midagi teha, kui kõik politsei näpunäidete järgi, sest materjal on kokku seatud ainult politseiliste ülekuulamiste põhjal ja prokurör muud ei näe ja ei tea kaebealusel kui seda, mis seisab politsei poolt kokkuseatud aktis. Õige kõiges selles on muidugi see, et prokurör teeb otsuse ainult akti põhjal ja et juurdluse toimetajaks on ainult politsei. Kuid tuleb meele pidada, et prokurör alati teeb oma otsusi aktide põhjal ja pole mingit põhjust ja alust pidada politsei juurdlust mingisuguseks kolmanda järgu tähtsusega materjaliks. Et aga politsei avaldaks või saakski avaldada mingisugust mõju prokuröriale, see on täieline absurdum, mida kuidagi ei saa võtta tõsiselt. Kui politsei esitab prokuröriale materjali mingisuguse süüteo kohta, ja palub anda süütegu läbivaatamiseks kiirkohtule, siis ainult seepärast, et süütegu ise on igapidi selge ja ei vaja enam täiendavaid ülekuulamisi, seletusi ja uurimisi. Prokuröri otsustada on, kas ettepanud materjali võib pidada kuffaldaseks, et anda vastav isik kiirkohtu alla või mitte. Niisugust mõju, nagu eelpool tähendatud, pole politseil kunagi prokuröri kohta olnud, sarnane etteheide oleks lihtsalt naeruväärt, kui tema ei tuleks tõsiste isikute poolt. Kuigi politsei ja prokurör loomulikult alatasa töötavad käsi-käes kuritegude selgitamisel, siis ei saa ometi sellest järeldada mõju avaldamist politsei poolt prokuröriale, kellele tema pealegi teatavas alluvuses ja mõttes allub.

Võiks vast ehk veel nimetada etteheiteid uue sisseseade aadressil, kuid need on väikese tähtsusega, ei suuda kõigutada asutust, mille ellukutsumine on silmnähtavalt osutunud praktiliseks. Kohtu- ja ka politseiringides ollakse isegi arvamisel, et kiirkohtutele on seadusega määratud liig kitsas tegevuspiir ja et maksvat korda tuleks katsuda muuta kiirkohtute kompetentsi laiendamise mõttes. Praegu vaieldakse elavalt küsimuse üle, kas ei tuleks üldse kohtu alla andmise otsustamine anda täies ulatuses prokuratuuri kätte, mis lihtsustaks asjaajamist ja seda kiirendaks ning ühtlasi mingisuguseid halbusi endaga kaasa tuua ei tohi. Sest prokuröri poolt otsustamine, ettekandmine kohtule

ja otsuse tegemine viimase poolt, missuguse kohtu harutada anda vastav asi, nõuab asjatult palju aega, kuna prokurör ise suudaks väga hästi alluvuse küsimuse ära otsustada. Võiks vast ehk laiendada kohtualuse õigusi kohtu valiku mõttes või leida mõni muu tee, et süüaluse, resp. kohtualuse huvid oleksid tarvilisel määral

kaitstud. Sakslased ise on suures enamuses uue asutuse poolehoidjad ja arvavad, et tuleviku küsimuseks ei saaks olla kiirkohtute likvideerimine, vaid ümberpöörduvalt selle sisseseseade täiendamine, parandamine ja igapidi mõjuvaste tegemine; seda nõuab igapäevane elu ise.

Vastus h-ra A. V—per'ile.

Teie artikli kohta „Politseiametnikkude elukorteritest“ „E. P.“ nr. 49 — võib julgesti öelda, et seda lugesid paljud heameelega ja on teiega nõus. Vist ka need 80%, kes 1924. a. ankeetidel vastasid ja kelledest on seal jutt. Imelik, et asi ise jäi ikkagi surnud punkti, ehkki 1924. a. ankeedist nii palju on möödunud aastaid, et oleks võinud olla enam kui üks maja juba valmis. Ja ta jääbki sinna surnud punkti, kui ei astuta järgmist sammu: algatajad asutavad initsiatiiv-grupi, kes tegelikult kaalub asja läbi ja teatab, kuhu pöörduda asjast huvitatuil, korraldab ja räägib asjast huvitatutega läbi ja seab tegevuskava kokku edaspidisteks sammudeks.

Käidlasti on korteriolude all kannatajaid palju ja seega ka vastavalt asjast huvitatuid ja poolehoidjaid. Milleks siis veel viivitada? On teada, et meie ametkonna kassa juhatus juba varem on vahetanud korteriküsimuse üle mõtteid. Arvata-vasti ka kõrgemad ametnikud ei ole korteri suhtes palju õnnelikumad, kuigi ehk vahest korteri enesega, siis aga jälle hinnaga mitte.

Kes vähegi Tallinna korteriolusid tunneb, see teab, et siin puudub isegi veel korteri mõiste. Elatakse suuremalt osalt ühes ainsas toas, õigemini elatakse lihtsalt köögis, mis näotu „säärvandiga“ nagu tallid latritega pooleks jagatud on. Ja sellestki, mis veel elamiseks üle jääb, võtavad suure osa oma alla inetud vanamoe-

lised ja suuremõõdulised nagu egiptuse püramiidid ahjud ja pliidid, mis oma olemasolu üksi suure kütte tõttu, vaid ka kõiksuguste toidu valmistuse lõhnadega, suitsu ja vinguga annavad tunda.

Sarnaseid „köök-kortereid“ ei ole ma kuskil leidnud ehk küll paljudes linnades väljaspool kodumaad olen käinud, ikkagi on olemas korterisüsteem, kus köök on eraldi. Olgugi, et korterites hädakorral tihedalt elatakse ja nurgadki üüritakse välja, siiski ei puudu köögi ja tema eelnimetatud pahedega nii lähedalt kokku kui meie „köök-tubades“.

Teised ametkonnad on jõudnud meist palju kaugemale ja ei ole põhjust arvata, et nemad oleksid rikkamad või elaksid paremates tingimustes palga või teiste olude poolest. Kõik on saavutatud oma energiaga riikliku või omavalitsuse toetusel. On osatud õieti ja õigel ajal peale hakata, on osatud valida kohased ja tegu-võimsad juhtivad tegelased ja asi on nihkunud edasi. Neid võib kadestada, aga neist võib ka õppida. Enesealgatuse küsimuses ei või kohutada ka see, et leidub vastuvaidlejaid ja passiivseidki ametnikke. On ju alati teada, et ühe mütsi alla ei saa mahutada tervet ametkonda, aga niipalju saab kui vaja on. Valitsuse vastutuleku peale võime meiegi julgesti loota. Tuleb asja tõsisemalt võtta ja kui seda tõesti tõsiselt võtate, siis astuge ometi veel üks samm edasi. R.

Ametlik osa.

Politseidirektori käsukiri 8. detsembrist s. a. Nr. 29.

Viljandi-Pärnu abiprefektuuri allkonstaabel Heinrich Valter'i peale on pandud ajutiselt Pärnu linna jaoskonna 5. rajooni konstaabli kohusetäitmine, arvates 16. novembrist s. a.

Reserv-kapten Rudolf Riimanson on määratud konstaabli kohusetäitjaks Tallinna-Harju prefektuuri koosseisu, arvates 1. detsembrist s. a.

End. politseiabikomissar August Ustav on määratud konstaabli kohusetäitjaks Viru-Järva prefektuuri koosseisu, arva-

tes 1. detsembrist s. a.

Jüri Liit on määratud kriminaalpolitsei agendiks Tallinna, arvates 10. detsembrist s. a.

Viljandi-Pärnu abiprefektuuri konstaabel Johan Tomberg on vabastatud ametist omal palvel, arvates 1. jaanuarist 1928. a.

End. kriminaalpolitsei assistent Haapsalu Jaan Sammet on määratud konstaabliks Lääne-Saare prefektuuri koosseisu, arvates 10. detsembrist s. a.

Lääne-Saare prefektuuri konstaabli kohusetäitja Anton Salu on vabastatud ametist omal palvel, arvates 10. detsembrist s. a.

Lääne-Saare prefektuuri konstaabli kohusetäitja Friedrich Kesker on vabastatud ametist omal palvel, arvates 10. detsembrist s. a.

Viru-Järva prefektuuri konstaabel Ar-

nold Mölder on vabastatud ametist omal palvel, arvates 1. jaanuarist 1928. a.

Politsei peavalitsuse poolt on antud loa laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks: 1) Hugo Jakobi p. Kuusnerile Pärnus, Rüütli tän. nr. 39, maksvusega 13. detsembrini 1928. a., 2) Karl Peedu p. Leilopile Kilingi-Nõmme alevis, maksvusega kuni 9. detsembrini 1928. a.

Politsei peavalitsuse poolt on lubatud 13. detsembrist Eesti kurtumade seltsi juhatusele kurtumade toetamise heaks üleriiklikku korjandust 100 korjandusl eura kuni 1. aprillini 1928. a. toime panna.

Politsei peavalitsuses on registreeritud ajakiri „Baltische Stimmen,“ hakkab ilmuma Tartus kord nädalas, väljaandja — August Hahn, vastutav toimetaja — Hermann Berg. Ajakiri „Baltische Stimmen“ trükitakse Tartus, K. Mattieseni trükikojas.

Kena jõulukink politseiperele.

Hiljuti ilmus siseministeriumi administratiiv-ala kirjastuse väljaandel uus hädatarviline lisandus meie politsei kasinale kirjavarale. Ma mõtlen sellena jiu-jitsu õpperaamatut noore ja energilise politseikooli abikomissari, hr. H. Tanni sulest.

Jiu-jitsu nimetus pole meie politseile enam võõras. Tast on kõneldud juba mõnel puhul selle lehe veergudel, kuid elavamalt veelgi peaks olema levinud ta mõiste politseikooli lõpetajate ja kohalike kude politsei-sportiringide kaudu. Hr. Tanni raamatut soovitab aga kõige paremini ta sisu, mis ühtlasi ka parimaks soovitusel jiu-jitsule enesele. Raamat on välimuselt kaunis, trükitud heal paberil, suures kaustas, sisaldab järgmised jiu-jitsu võtted: viis transportvõtet (politsei-

keeles „Tule kaasa!“), viis võtet kaitseks poomise vastu, neli võtet kinnihaaratud asjadest vabastamiseks, neli võtet tõrksa lamaja ülestõstmiseks, terve rida võtteid kõrvakiilu, ümberhaaramise-, kepi-, kirve- ja noalöövide vastu, samuti revolvriga kallaletungi vastu jne., kokku üle 50 võtte endakaitseks ja kallaletungiks, mis selgitatud sama palju piltidega ja vastava tekstiga.

Raamatu autor, hr. Tann, on õppinud jiu-jitsu kunsti Berliini politsei kehalise kasvatuse õpelas ja pärast seda isiklikult jiu-jitsut õpetanud meie politseikoolis. See peaks tõstma raamatu praktilist väärtust.

Raamat ei tohiks puududa ühelgi välis-teenistuses seisval politseiametnikul.

A. Liit,
politseiinspektor.

Spordi alalt.

Kreeka - rooma maadlusõpetus.

Ed. Klumberg, politseikooli spordiinstruktor.

(Järg.)

Ülepuusaheide. Algupeärane ülepuusaheide tehakse järgmiselt:

Õiendus.

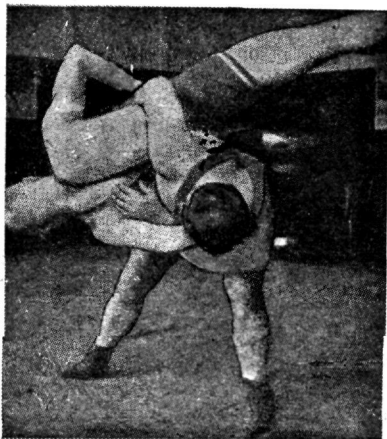
Eelmises „E. Politseilehe“ numbris avaldatud „Kreeka-rooma maadlusõpetuses“ on juhtunud klisheede paigutamise eksitus, seal tuleb ülesvõte nr. 8. vaadata klisheeparemalt küljelt, pöördes lehekülj põigiti, ja ülesvõte nr. 9. tuleb vaadata vastupidises suunas.

(ülesv. 10 ja 11) kui on pääsetud vastase seljataha, seotakse oma vasaku käega selle vasak käsi, kuna paremaga haaratakse ümber vastase kõhu. Siis tõstetakse vastane puusale üles ja püütakse õõtsutada vastase jalgu enese taha. Järgnevalt kummardutakse kehaga ettepoole ja käänatakse vastane puusale sar-

naselt, et ta pea satub allapoole. Siis heidetakse vastane hoogsalt matile otse õlgadele.

10. Algupärane ülepüusaheide.

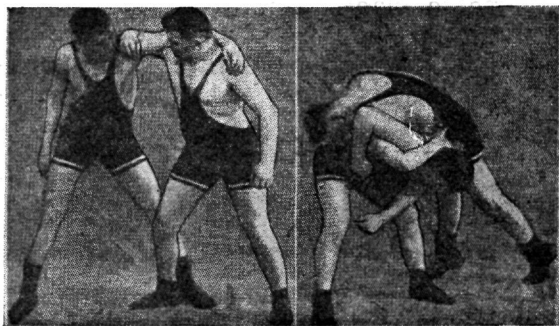

11. Ülepüusaheite lõpuleviimine.

Külje ülepüusaheide tehakse järgmiselt: algasendis võetakse vasaku käega vastase parema käe küünarnuki kohalt kinni ja parema käega haaratakse vastase selja ümbert ristluude kohalt. Siis püütakse pääseda vastasele hästi ligi ja tõmmatakse ta enese vastu nii, et ta satub heitja paremale küljele. Nüüd kõverdatakse seevõrd enese põlvi, et saab panna puusa talle alla. Järgnevalt heidetakse vastane nii hoogsalt üle puusa, et ta õhus pöörduks ja kukuks matile otse õlgadele, ise tema rinnale jäädes ja murdes tarbekorral vastase silda.

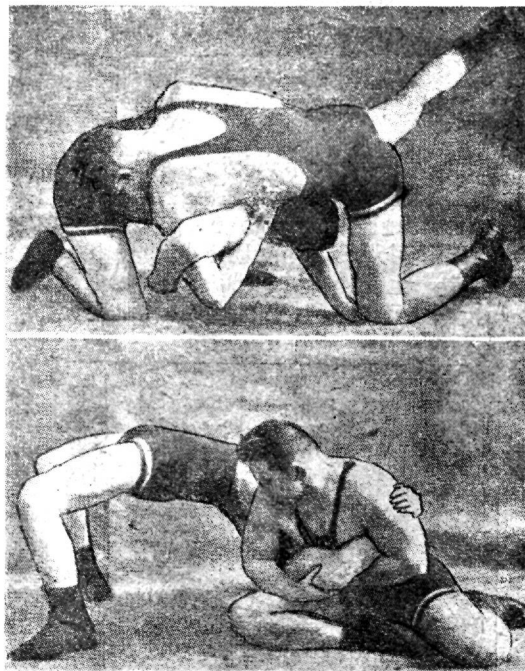
Käsivarrevõte. Ühe käe käsivarrevõte tehakse järgmiselt: pannakse parem käsi vastase vasakule käele ta õla kohal (ülesv. 12), kuna vastase vasak käsi on samaaegselt võttetegija kaela taga. (Teadagi ei saa teha seda võtet vägisi, vaid selleks tuleb valida vastav moment.) Siis asetatakse oma mõlemad

jalad vastasest ettepoole ja küürutatakse seevõrd alla, et vastane laskuks kogu keha raskusega võttetegija õlgade vastu. Sealjuures ei tule unustada oma pead püsti hoidmast ja tugevasti rõhumast

12. Ühe käe käsivarrevõte.

vastase õlale, et ta ei saaks tõmmata oma kätt ära. Järgmisel hetkel kõverdatakse oma parem jalg ja heidetakse vastane hoogsalt alla nii, et ta langeks küljega matile või silda (ülesv. 13), mida

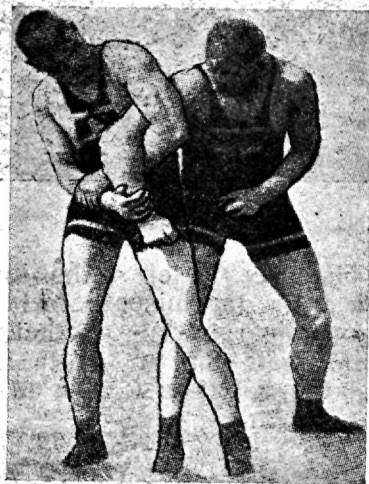

13. Ühe käe käsivarrevõtte lõpuleviimine.

tuleb kohe murda. Selles asendis toimetakse sillamurdmist järgmiselt: istutakse vastase vasakule küljele, seades vasak jalg sillasolijast ettepoole selleks juhuseks, et sillasolija ei saaks üleviskega omakorda võttetegijat silda viia; vasak

jalg peab silla tasakaalus. Siis seiditakse vastase vasak käsivars hästi sügavalt ja parema käega haaratakse ka ta vasaku käe küünarnukist, nii et oma käsi oleks vastu sillasolija vasakut külge. Siis lükatakse vastase sild ümber ja surutakse ta õlad maha.

Eespoolne käsivarrevõtte tehakse järgmiselt: asetatakse vastase paremale küljele (ülesv. 14), võttes pare-

14. Eespoolne käsivarrevõtte.

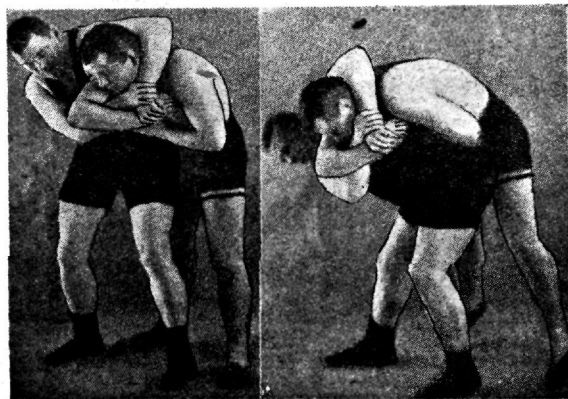
ma käega ta parema käe randmest kinni ja samal ajal pöimides enese vasakut kätt ümber vastase parema käsivarre, ühendades vasakut kätt enese parema käe randmega. Siis pannakse vasak jalg vastase ette ja poetatakse enese

15. Eespoolne käsivarrevõtte jätkamine.

keha vastase alla. Keha pöörates kõrvale, vastane jääb lamama põigiti üle võttetegija selja (ülesv. 15). Järgnevalt laskutakse põlveasendisse ja sunnitakse ülemise kehaga vastast langema kas õlgadele või silda, kus siis toimitakse ülesvõtte nr. 13 kohaselt.

Käsivarrevõtte käe sidumisega sooritatakse järgmiselt: astutakse küljega vastase ette ja võetakse vasaku käega üle vastase kaela ta parema käe randmest kinni ja parema käega haaratakse vastase parema käe alt enese vasaku käe randmest kinni. Nüüd pigistatakse kõvasti ja seatakse enese vasak jalg vastase ette selle jalgade keskkohale. Siis pistetakse enese puusa alla ja tehakse keha pööre paremale (ülesv. 16). Samal hetkel lastakse vasak põlv

16. Käsivarrevõtte käe sidumisega.

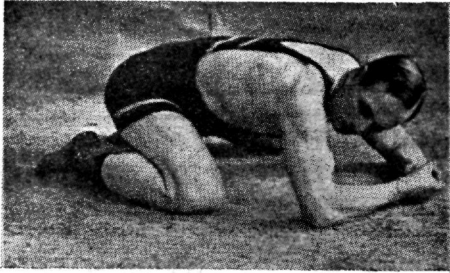
nõtku, mille järele vastane puutub küljega maha, kääntades teda selle järele silda pääsematult selili.

Maasmaadlus. Senini käsitsin üksikuid tähtsamaid võtteid püstimaadluses: järgnevalt käsitan maasmaadlust.

Maasmaadluses (partermaadluses) on leida tarvis niisugune kindel asend, mis võimaldaks edukat vastupanu vastase võtetele ja ka ise teha vastuvõtteid. Füüsiliste ja hingeliste omaduste kohaselt areneb igaühel enesel oma maasasend. Ülesvõtte nr. 17 näitab üht kohasemat asendit, mis on soodus kaitseks kui ka vastuvõtteiks. Maas põlvili olles tuleb asetada põlved võimalikult laiali ja istuda osalt jalgadel. Küünarnukkidega toetatakse maha ja hoitakse käed sõrmpidi koos.

Poolnelsonvõtte. Pealetungil maasasendis on esimesena tarvis pidada

kätt vastase kuklal, millega tegelikult algab maasmaadlus. Poolnelsonvõte või vääne teostatakse järgmiselt: pannakse vasak käsi maaslamaja vasaku kaenla alt läbi haaki kuklal asuva parema

17. Maasmaadluse õige asend.

käega, millele lastakse kogu raskus, olles ise vastase taga. Samaegselt tõugatakse vastast parema põlvega ettepoole, kusjuures vasak jalg on vastase vasakul poolel. Nüüd surutakse ta kaela maha ja vasaku käega tõstetakse käsivart ning surutakse vastane selili (ülesv. 18, vasakpoolne). Ülesvõtte pa-

remal näitab ka poolnelsoni, mida sooritatakse järgmiselt: mõlema käega surutakse vastase kaela, toetudes oma parema käega vastu oma reit. Siis tehakse kehapööre paremale ja samaegselt väänatakse kaela, mille järele alloliija peab kas selili või silda minema, mida kohe tuleb murda.

18. Poolnelson.

Poolnelsonvõtte teostamist võib hoida ära seega, et hoitakse pea tugevasti vastu oma vasakut õla, seega takistades võtet sisse võtta.

(Järgneb.)

Lahkeks tähelepanuks kaastöölisele!

Toimetus juhib veel kord kaastöölise tähelepanu sellele, et toimetusele saadetud kaastööd oleksid kirjutatud ainult ühele leheküljele, jättes teise külje vabaks, mis tundubalt kergendab „E. P.“ tehnilist tööd.

Ühtlasi tuleb meelde, et iga kaastöösajatja varustaks oma käsikirja allkirja ja aadressiga, soovikorral tähendades varjunime või initialsiaali, mille all artikkel võiks ilmuda. Kaastöölise isikud jäävad sarnasel korral ainult toimetuse teada.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

- H a n j a, Helene Juhkami t., v. a. Tartu linna pol. 3. jsk. ülemalt 16. 12. 19 a. nr. 4655. (11602)
T õ d d i, Marie Jaani t., v. a. Rannu vallaval. 30. 9. 21 a. nr. 890. (11603)
H e i d e, Alma Johannese t., v. a. Kohila vallaval. 22. 12. 19 a. nr. 874. (11604)
I v o n i n, Anna Johani t., v. a. Tartu linna pol. 3. jsk. ülemalt 15. 12. 1919 a. nr. 3549. (11606)
S p u n g i n, Leib Vulfi p., v. a. Tartu linna pol. 3. jsk. ülemalt 3. 3. 23 a. nr. 312. (11607)

KUULUTUS.

Väike-Maarja jaoskonna politseikomissar Virumaal annab teada, et 30. detsembril 1927. a. kell 11 hommikul müüakse Salla vallas, Tammiku asunduses,

ENAMPÄKKUMISEL

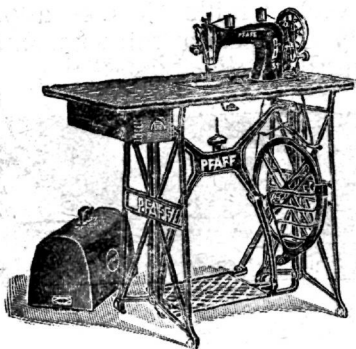
Evald Rennenkampffi päralt olev varandus, mis koosneb kergesõiduautost firma „Star“ ja traktorist „Fordson“, hinnatud 250.000 marga peale, 1923./24. a. tulumaksu sissenõudmiseks. Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval kohal. Pakkumine algab hinnatud summast.

Ärinal, 10. dets. 1927. a.

Nr. 0262.

F. Kalm,
politseikomissar.

Naumann, Pfaff, Vesta ja Gritzner

Kuiviisi järelmaks.
Ilutikandus hinnata.

on ainumad, mis selgitavad ostja silmis töde agentide ja kõmureklaami küsimuses, teevad kiitvalt kõiki töid, mida inim-mõistus nõuab; peavad kaua vastu ja levivad ainult ostjate kiituse põhjal.

Kudumismasinad Walter-Gloriosa ja Britania.

Kr. Saar & Ko

Tallinnas, Tartus, Rakveres ja Jõhvis.

**Moe-, pesu-, ja pudukauba
ladu**

H. Hirschmann. Estonia p. Nr. 11.
Tallinn. Kõnetr. 25-36.
Müük suurel arvul.

**Osram lampe,
Raadio osasid,
Elektriirikraudu.**

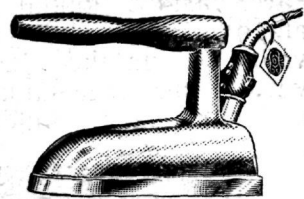
Pikk t. 33. **P. Dettloff.** Tel. 21-74.

OSTKE

elektritarbeid

„MERCADO“st“

Tallinn, Müürivahe t. 16,
tel. 31-06.

Graetzor

HOMMIKUKINGI, BOTIKUID, KALOSSE

ja kõiki muid jalanõusid
soovitab mõõdukate hindadega

A. GOBOVITSCH

Viru tän. 7. Tallinn.

TEADAANNE.

1-se jaoskonna politseikomissar Tallinnas kuulutab, et 21-sel detsembril 1927. a. kell 10 homm. müüakse avalikul enampakkumisel Tallinnas, Võrgu tän. nr. 6/10, Aleksandra Malahova vallasvara: kahe tsilindriga naftamootor 18 H. P., firma „Skandia“, mis hinnatud 30.000 mrk. peale, majamaksu võlgade sissenõudmiseks. Enampakkumine algab hinnatud hinnast. Mootorit võib näha oksjoni päeval kohal.

Tallinnas, 10. detsembril 1927. a. Nr. 02787.
1. jsk. politseikomissar Tallinnas.

KUULUTUS.

Väike-Maarja jaoskonna politseikomissar Virumaal annab teada, et 28. detsembril 1927. a. kell 10 hommikul müüakse Porkuni vallas, Raekülas,

ENAMPAKKUMISEL

Eduard Rossi päralt olev varandus, mis koosneb aurumeierei sisseseadest, hinnatud 166.500 marga peale, 1926. a. tulujätkumaksu sissenõudmiseks. Müüdav sisseseadet võib näha oksjoni päeval kohal. Pakkumine algab hinnatud summast. Ärinal, 10. dets. 1927. a. Nr. 0720.

F. Kalm, politseikomissar.

Tallinn, Pikk 13, kõn. 21-49

Axel Musso

Tallinn, Pikk 13, kõn. 21-49

Jahipüssid, jahi-kuulpüssid, Montekristo-püssid, lihtrevolvrid, originaal „Smith & Wesson“ revolvrid ja automaatpüstolid: „Browning F. N.“, „Walther“, „Schmeisser“ jne. Igasugu jahitarbed ja laskemõõn suuremal ja vähemal arvul mõõdukate hindadega.

Laskeriistade, laskemoona ja jahitarvete osakonna täienduseks sisseseatud töökojas tehakse igasuguseid laskeriistade parandustöid, nagu: jahipüssiraudade kinni amine, uute raudade panemine, hästihakkavate laadide valmistamine, pikksilmade pealepanemine ja nende täpne sisselaskmine, halvasti laskjate haavlipüsside ümberpuurimine j. n. e., niisama ka igasuguste padrunite laadimine ja lastud kuulipadrunite ümberlaadimine. Ühtlasi võetakse ka äris vastu tellimisi „Zeiss“ pikksilmade ja eraldi tellimisi uute püsside peale.

Tööd tehakse täpselt ja korralikult Eestis tuntud eriteadlase hr Rudolf PASSUP'i isiklikul juhatusel.

Uute laskeriistade eest täielik vastutus.

Veinikauplus

C. Petenberg,

asut. 1849.

Pikk tänav 17, börsikelder, telefon 16-02,

soovitab pühadeks

„**EMLO**“ likööre, konjakeid, napse, Rootsi punschi jne.
Kodu- ja välismaa veine, Champagneri, Cognaci, Whisky, Akvaviti,
Arraki, Rummi jne. **Kõrges headuses.** Iga sisseost saadetakse
soovikorral koju.

Jõudnud kohale kõige uuemad

Pariisi ja Viini uudised,

kõigis moodsates värvides ja mustrites kleitide,
kostüümide ja mantlite jaoks, suures valikus,

R|m.

Vennad

Schuikleper,

V. Karja t. 3. Tal inn.

**PIANIINOSID,
TIIBKLAVEREID**

kõige kõrgema tehnilise
ja kunstilise väärtusega,
esimese klassi kodu- ja
välismaa vabrikutest

SOOVITAB
mõõdukate hindadega

Karl Jürgenson,

Tallinn, Kuninga t. 5.

Asut. 1880.

SUURES VALIKUS

tasku-, sein-, laua-, äratamis-

kellasid

soovitab

H. Markovitsch

Tallinn, Viru t. 15.
Kõnetr. 26-52.

Suurim kellade ladu Eestis.

E. Günther

Tallinnas, Kuninga t. 8.
Kõnetr. 15-99.

OSAKONNAD:

TARTUS, Kaubahoov nr. 26.

VILJANDIS, Tartu tän. 9.

J. PUHK & POJAD

TALLINNAS,

Tartus, Narvas, Valgas, Petseris, Pärnus,
Viljandis, Rakveres, Jõgeval.

Oma suurveski püülid ja jahud

suhkur, tangud,
heeringad, rukis,
sool, nisu,
riis, kliid,
hersed, jne. jne.

A/s Balti Puuvilla ja Sindi Kalevi vabrikute ladu

Tallinnas, Suur Karja tänav nr. 13.

Kõnetraat: Juhatus 24-66, üldine 2-41, arveosakond 31-58.

Igäsuguse pleekimata ja pleegitud puuvilla riide müük. Kõige täielikum kaleviriide väljalik, niisama ka Eesti Niidimanufaktuuri niidid kõigis numbrites ja värvides.

Müük ainult suurel arvul.